

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber pandectarum medicinae

Matthaeus <Silvaticus>

[Venedig], 10. Okt. 1480

Sequitur de U

[urn:nbn:de:bsz:31-316129](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-316129)

Turgaron est spes draconum marinozum.
 Turesule est quoddam genus piscium.
 Turriofles. i. extremitates vel caprioli.
 Tuderī ē herba nascens in tectis et parietibus: et
 uocatur elixio. sed Anicēna dicit q̄ ē herba simi
 lis passio satis resolutiua et mollitiua.
 Tussus vel lebleb ara. lati. volubilis.
 Tussus. i. antrax. Turges. i. fordes.
 Tussio clamosa. i. canina: et est tussis cū qua est spe
 cies orthomie.
 Tumor nature. i. emoroida inflata v̄ ceca: que ni
 hil sanguinis emittit.
 Tuberositas. i. radix rotūda. Turgonus. i. turtur
 Tubelanachas .i. squama cris.
 Tubera sūt fūgi sub terra morantes rotundi ad
 modū pile. l. bamech.
 Tuden. i. herba habēs folia similia folijs cipressi:
 quam ignoro.
 Tutametus. i. pullegiū. Turbiscus. i. laureola.
 Tussillago. i. vngula caballina. Tumu. i. thymus
 Tumini idem q̄ supra.
 Tumulū .i. herba capillacia.
 Tuctamenis .i. pullegium.
 Turtal quid est. l. carrumen.
 Tubs quid est. l. konder.
 Trabus. i. globus: inde trumbosus sanguis id est
 globosus.
 Trufi .i. tubera.

Sequitur de .II.

Urtus. i. mora siluatica que simili
 ter vocatur batus. l. batus
 Uretes. i. vene grosse.
 Valeriana. i. amantilla: dordaci
 on: potentilla: nācilla: fu idem.
 Uappa. i. vinum vile debilitatū

et ententum.

Uacrinia. i. genus florum crocei coloris: et est oca
 lus vacce. l. butraceon.
 Uaccinium. i. viola purpurea. Uara indi. i. foliū.
 Uarices. i. vene toriose in cruribus vel alibi.
 Uabanab .i. menta.
 Uaricoya. i. q̄n debilitat opatio auditis
 Uatreas .i. sanina.
 Uapozitū. i. papyrus. l. l. burcbidi.
 Uapirum idem q̄ supra.
 Uatrachidū. i. apiti rufus. l. l. botrachion.
 Uaries. i. narciscus. Uard. i. rosa.
 Uascus. i. remissus. Uarax. i. egrotatio.
 Uadaba. i. vmbilicus: et sūt belliculi marini.
 Variola .i. morbillus.
 Valeriana. i. serpillum maius: et est valeriana.

— Lapi. 687.

UAmacha ara. la cera. Sera
 auc. Dias. melior ex ea est grossa mun
 da a forde: i cuius odore est odor mel
 lis: et est in colore eius parum rubedinis: et illa que

est alba per cocturam: et pinguis est post ipsam
Bal. vij. sim. phar. ca. de cera scōz trāslatio
 nē arabicā. Virtus eius prima ē: q̄ est
 medicina media inter res calefacientes et siccatēs
 et humectantes: nisi qz est cum hoc grossa res paz
 viscosa. et ideo non solū desiccatur: verum etiam hu
 mectat per accidens: postq̄ per suam viscositatez
 phibet resolutionem. Et idem eodē lib. et eodem
 cap. scōm translationem grecam. Cera ī medio
 equaliter est calefacientium et infri. et hu. et siccat
 tiū. Habet autē quid grossarū partium et emplasti
 cum: propter quod non solum siccat: sed etiam se
 cundum accidens humectare fortassis vūq̄ vide
 bitur prohibens transpirationes. vnde et materia
 est aliquozū phar macozum que calefaciunt et infri
 gidant. ipsa autē scōm ipsaz de digestiuis vtiq̄ erit
 debilibus non itra corpus sūpta sed extrinsec^o ap
 pōta. habet enim quid paucum diaforetice et ca
 lide virtutis qua plurimum participat mel.

Sera auc. Albugerig. Mollificat grossici
 es apostematū. et conuenit asperita
 ti pectoris q̄n ponitur super ipsū cum oleo viola
 to. et mollificat nervos et vlcerū: et maturat et resol
 uit resolutione debili. et non est de medicinis que ī
 grediuntur in corpore: sed de illis que apponuntur
 extra. et est materia omnium emplastrozū calefa
 cientium et infrigidantium. Et idem auc. Diasco.
 Virtus est mollificatiua replens vlcerā repletiōe
 mediocri et non fort. et formāt ex ea grana ī mo
 dum granozum gegeuers: et bibuntur ex eis. x. gra
 na ad vlcerā intestinozum. et prohibet coagulatio
 nem lactis in mammillis lactantium. et quādo po
 nitur super nervozum asperitatem mollificat et le
 nit ipsam sed munus id est propuleos. et est sup
 fluitas et fordes quam apes projiciunt extra domi
 cilia sua: et reperitur in aluearijs: pro quo. l. l. ppo
 leos. Dias. secundum translationes grecam. Cera
 vtilis est rufa et pinguis et odorata: odorem h̄ns
 mellis mūda: vt est pontica et cretica. alba cera et
 pinguis secundā habet virtutem. Exalbare sic ce
 rā debes: Ceram albam icide minutis partibus: et
 mitte ī cacabo nouo: et missa aqua maritima: ipo
 ne foco: et cū se soluerit sparge desup tritū nitri: et
 postq̄ bis aut ter bulierit deponē eam. Cuz vero
 spissauerit lena de cacabo: et purga sordiciez si fue
 rit: et secūdo id facias: et cū bulierit mitte ibi sūdū
 cacabi fractū: aut illud sic rotundū aqua aspersū.
 et desuper cere q̄ fuerit vel beferit pone ī sole aq̄
 perfusum: nā et lino isertūz albā facit colorē. qui
 quis autem aquam salsam plus miserit: plus albā
 ceram facit: et verno super herbam ponitur. virt^o
 est omni cere termantica et plerōica. miscetur au
 tem succis et pulibus propter dysentericos confe
 ctis adunco aliquo mellis quo decoctio fiat co
 mestibilis. in modū pillule ista grana accepta coa
 gulatū lac mammis soluent. vires habet omnis ce
 ra relaxare duricies mollit. Est. n. media iter ca. et
 fri. sic. et hu. vnde materia est aliozum medicamen
 tozū: qz ex ea cōstruunt epithimata et alia.

S

Cap. 688.

Asachi id est sordicies parietis balnei.

Sera lib. aggreg. cap. vasachi anc. Gal. Est ca. lenit et dissolvit.

uit. facit nasci carnes. et est conueniens scissuris que fiunt in ano et emoroidibus quoniam ponitur super eas. Et quod de sordicie colligitur ex corporibus exercitium calefacit et resoluit exituras dure solutionis. et est conueniens pleribus renu. et illa que colligitur ex corporibus lactantium confert nodis qui fiunt in matrice quoniam ponitur super eos. et confert sciaticae posita loco ungenti. et sordicies que reperitur in vasibus in quibus oleum aduritur: resoluit multum et lenit. et dicitur in sordicie que est in corporibus lactantium secundum quod ea est de puluere: diuersificatur ab alia. Et sordides quidam vniuersaliter resoluit apata indigesta. et conuenit apatibus calidis mamillarum: hoc quoniam extinguit inflammationem eorum: et prohibet cursum humorum ad ipsa: et resoluit quod iam fluxus est ad ipsa: quoniam ipsa est composita ex puluere et oleo et sordicie corporis bovis. Sed sordes vasorum recipit acuitates a vase eris: et similiter est acutior: et sordices auris confert panaricio. pro sordicie semicupij lege litteram asabartar.

Cap. 689.

Asac arabi. grece asios: latine armoniacum.

Sera lib. ag. cap. vasac anc. Dia. Armoniacum est gummi plate filuetris siliis plate galbani in figura sua. Et nascitur in terra dicta aregemois: et est in partibus cordi. hec herba grece dicitur asios: cuius radix vulneratur et egreditur lachrymum qui colligitur et seruatur: sed aliquando de ipso cadit super terram: quare admiscetur cum eo terra et lapilli et alie sordes. sed melius ex eo est huiusmodi odor bonum in quo non sunt lapides nec ligna et tendens ad albedinem: cuius fractiones sunt similes fructus olibani. et est purum sine sordibus et odor eius vergit ad odorem castorei. et sapor eius est amarus. et huiusmodi se pinguedinem et splendorem cum soliditate. et illud quod est huiusmodi dicitur tarnissima. sed illud quod continet terram et lapillos nominatur chironia: et deservit de terra que dicitur monaco. et est succus plante similis plante galbani in similitudine sua: et nascitur ibi.

Gal. vi. sim. phar. cap. armoniacus fertur ibi. Armoniacum liquor est cuiusdam ferule. hec mollificatione virtutis est excellenter: ut eos qui circa articulos poros dissolvit. et splenis skliratos sanat. et scrofulas consumit. virtus est eius que calefacit et desiccant. Et idem Sera. anctorum. Eben mesaiay: proprietates eius est conferre sciaticae et podagre et doloribus iuncturarum qui fiunt a phlegmate viscoso quoniam datur ex eo aureum unum postquam resolutum fuerit in decoctione: et ipsum bibitur simplex et mixtum cum alijs medicinis. Paulus cap. de armonia eo. valet contra tussim antiquam et humidam et asma ex grosso et viscoso phlegmate in gurgure. pillule armoniaci accipiuntur in ovo sorbili: vel distem

perentur in melle et dentur. vel fiunt pillule ex eo et melle: dicitur tamen prius pectore mollificato cum dialtea et alijs. Contra scrofulas in principio: accipe armoniacum: sal gemma: nitrum: succum marubij: ceram: et resolue armoniacum in aceto: et mitte per noctem: et postea resolue cum cera et alijs rebus: et iunge. Contra vicium splenis: Accipe armoniacum et galbanum equo podere: et resolue in aceto: et mitte per unam noctem: et in mane resolue cum cera additis pulueribus costi et absinthij: et facias vnguentum ad menstrua prouocanda ex solo armoniacum fiat suppositorum unum: vel ex eo fiat fomentum: et postea ex assa et galbano fiat suppositorum. Contra lumbricos detur armoniacum cum succo absinthij: et resolue ipsum in aceto: et fiat emplastrum in umbilico. ut dentes cadant: accipe armoniacum et succum insquamij: et iunge dentes et cadent. Auerbis. v. colliget cap. de armoniacum. cali. est in tertio: sic cum in primo.

Cap. 690.

Aronig arabice: grece et latine dozonicum.

Sera lib. aggreg. cap. varonig id est dozonicum. dicitur quod sunt

vene albe iterius: exterius vero ad circumnitatem tendentes: et sunt frusta in grossitudine ramorum scitaragi: et in magnitudine pollicis ad plus: sunt aliquantulum dure et graues: et deseruntur ex syria. Et dozonicum ex syria est illud quod magis administratur. est calidum et sic in tertio gra. confert doloribus qui generantur a venositate grossis et phlegmaticis et proprie venositate matricis. et confert moribus venenosorum et puncturis eorum bibitum. et facto emplastro cum eo et ficibus: et intrat in sectionibus magnis. Eben mesaiay. est calidum et sic cum: et conuenit venositate matricis. et confortat cor: et confert suo tremore et casatan. Auerbis. de viribus cordis dicitur quod confortat cor.

- Uhamite .i. affodillus.
- Ula est iueterata albugo: ut i alexandro de oculis.
- Urargiros .i. argentum viuum.
- Ura .i. celeste.
- Usaro .i. empetigo.
- Ueta .i. plantago.
- Uetulla .i. rubi cime.
- Uenerica .i. acous.
- Ueraiklatum .i. vrtica.
- Uedon .i. saluia.
- Uertipedium .i. verbena.
- Uenago. i. succus ex tasso arboze expressus.
- Uescogo .i. alkekengi.
- Uenter apai .i. mille folium.
- Uelatri genera sunt duo. salbum et nigrum: et est elleborus.
- Uena. i. radix plantarum vel vena corporis. verum est quod in antidotario Damasceni in receptione pillularum de bdellio ponitur venarum adustarum: quod contingit ex errore scriptoris: quia debet dicitur auellanarum adustarum.
- Uena cephalica .i. vena capitis.

Vena nigra cōis media purpurea & matrix vena
rum idē sūt: & est vena media brachij.

Vena farigides .i. vena sub lingua.

Vena que dicitur funis brachij est que venit a brachio
ad manus.

Vene scelen. i. saluatella: que est inter digitū par
uum & anularem.

Vena saluatella idem qd supra.

Vena basilica. i. epatis que est que subiungitur: et
est radix cesalice & nigre: vnde dicitur basilica a basis
quod est radix.

Vena appellaris idem qd supra.

Vene guidegi sunt vene magne: que sunt in gula
vna ex vna parte: alia ex alia.

Vene originales idem qd supra.

Vene mulgentes sunt vene q̄ sūt iter epar & renes

Uesmoz. i. chyformula. Venū. i. serpillum.

Ueronyg .i. dozonicum.

Uermis. i. fanarola: uel porcellio qd ē. l. l. guardai

Uermis isculus qd est: l. l. taratim.

Uermis sete quid est: l. l. baer.

Uerigines. i. phidracie vel exantimata.

Uerbasum .i. vervena.

Vena nigra. i. vena cōis que sic nominat: qm̄ cō

ponitur ex assellari & humerali: ut Almanso: i. p̄i
mo capitulo de anothomia venarum.

Vena cesalica est vena que est inter pollicem & in
dicem. i. uenitur similiter i siluestriacide. vt Auic.

primo canone fen. iij. cap. de phlebotomia.

Vena leporis est vena extremitatis nasi: qua ve
na quedam p̄z digito premendo.

Cap. 691.

Vermis grane s̄z Auic. lib. secun

do cap. de verme grane. est vermis tin

ctoz: cuius virtus ē sicut virtus ceruse:

vnde subtilior est & magis uadens i profundo. qui

dam dixerūt q̄ colligitur hic vermiculus ex reb̄

pluribus: ita q̄ colligitur ex arboribus glandes fe

rentibus. vermiculus grane recēs ifrigidatūus ē.

& est in ipso siccitas quantitatem h̄is. & est purpu

reus. & desiccatur sine modicatione. Et idē auc. Sal.

quidā dicunt q̄ in ipso ē s̄pticitas temperata. cō

uenit vulneribus neruoz. tritus cū vino aut aceto

cum melle.

Vene vritides sunt ille q̄ sunt inter renes & vesicā

Vena safena ē illa q̄ phlebotomat̄ sub cauilla pe

dis intrinseca.

Vena sciatica ē illa q̄ ē sub cauilla pedis extrinseca

Cap. 692.

Vesperilion latine: ara. Ste

razirach.

Auic. Unguentum vesperilionis

prohibet māmillas puella

rum a magnificatione. & prohibet ortum pilozum

scōm q̄ d̄: & non est verum. Cerebrum eius cum

melle cōuenit principio aque descendētis i oculū.

& eius cinis acuit visū. & cōuenit vngule & albugini

Vene cōtrite .i. lumbici terrestres.

Vene originales .i. guidegi.

Vene citrine. i. radices citrine: & est curcuma.

Venarū siccarum indaz .i. almeus.

Vermis quid est. l. l. sandaros.

Uerucaria. i. eliotropiū. Uesme. i. indicus.

Uepres declinatur tñ i plural: numero: & est om

nis spina: sed potissime est batus. vnd̄ d̄ i genesi

Conuersus abraam vidit arietē post tergū iter ve

pres berentem cornibus: quē assumens obtulit ho

locansum pro filio.

Uertex .i. s̄ gemma.

Venera. i. cocula que defertur a peregrinis de s̄a

cto Iacobo.

Uerzicon. i. piscis dictus turdus.

Vermicularis grassula minor sc̄peruina minor

idem. l. l. bergalalep.

Uertebrum est os rotundū anche dictum a vertē

do: q̄ veritur in osse concauo.

Cap. 693.

Uerticon Dias cap. vec

translationē ara. herba ē que h̄z folia

similia hedere. v. aut. vj. s̄ paulo maio

ra: sparsa circa terraz: desuper alba: angulosa & vi

ridia cū multis virgis duozum palmoz. flos est il

li viridis. in verno maxime nascitur. basta ipsius

tennis est: ita ut vix possit videri: & iutilis. aq̄osis

nascitur locis. folia eius melli addita ignē sacruz

extinguit. tumoribus oibus medentur. sicca fumi

gatio eius oīa etiā similiter facere nouit. mortuos

i vtero ifantes excludit cyatho vno cū mulla bibi

to. radicem eius siccam pone super carbones de

vite arminea aut de oliua: & cooperi: & eius qd est

subtile de emboto infirmus teneat in ore: & fumū

recipiat: postea vini armineuz modicū glutiat.

Cap. 694.

Ueccia la. gre. isofaracius: arabi.

lacinis siue lecurios

Sal. primo de abis ca. de ueccia.

figura hoz seminum non ē

rotunda sicut fabe: sed sublata magis similis lenti

bus. reponunt aut̄ agricole: & hoc cum ipsis folli

culis similiter cum totis plantis gratia alimēti bru

torum aialum. in fame aut̄ vidi: & ex his quosdaz

comedentes: & maxime adhuc viridibus existi

bus sicut cicera & fabas comedunt. consueta sunt

aut̄ non indelectabilia solum: sed idigestibilia & si

stitua v̄tris: neq̄ boni chimi generatiua: apta ad

sanguinis grossi melancolici generationem sicut

& lenticula. Sed illi quidem multa bona adsūt: hu

ic aut̄ nullum illozū bonozū inest.

Cap. 695.

Venter animalium difficilis dige

stionis & horridi saporis

parui nutrimenti & mali chimi genera

tus: & similit̄ visceribus: pluris est

tñ nutrimentū q̄ pulmo. sed ventres anium quan

do digeruntur aut̄ melioris nutrimentū: & maxime

gallarum.

Auic. libro secundo cap. venter.

Uerchabs lacum. i. vritica.

E

U ^{Cap. 696.} **Ethuen Auic.** ^{lib. secundus. Ue}
 Ethuen est planta hñs virgas minutas:
 super quas sunt flores albi hñtes folia
 similia floribus irarozacuti saporis et odoris. et est
 ca. in tercio: sic in secundo. et est ex ea alia citrina: et
 alia alba et digestiua: aperitiua opilationum. et in
 rubea est stipticitas: et prouocat sudorem.
 Et eius oleu inungtum aperit orificia venaru. et re
 soluit apostemata i stomacho: et sanguines conge
 latum i ipso. et conuenit apostematibus frigidis.
 conuenit fistulis et vlceribus neruoz: cu i decoctio
 ne eius infunditur spongia: et ponitur super egros:
 et facit subet. et odoratur humiditas ei: et facit doz
 mire. conuenit asmati cu bibitur sicca sicut bibitur
 epithimum. et prouocat foriter. et resoluunt sanguine
 congelatum i vesica. et cum aqua mellis frangit
 pidem. et aperit opilationes matricis. et soluit me
 lancoliam et phlegma sicut epithimum qñ bibit
 sicca cu oximelle: et ipsa i parub nostris carem?
 Verbena .i. gerebotanum.
 Uean. i. illud quo vitreantur vasa.
 Uessafa .i. armel.
 Ueti minoris. i. herba venti minoris: et est consoli
 da minor.

Venerie. i. coele de delate a sancto Iacobo.
 Veronofon. i. sacra passio. Uelderetrich. i. cicada
 Ventriculus quid est. l. l. hamasa.
 Ueb. i. dentes molares. l. l. hafir.

U ^{Cap. 697.} **Eta Dias.** herba e folia ba
 bens minora qñ
 eruca sed non dissimilia: florem viola
 ceum. semen est ei i folliculis oblongis ordine stipa
 tum. put nasturci gustu calefacies et submordax.
 unde ad tussim ueterem: et ad regium morbu cuz
 melle facit.

Uemeriatum. i. vulpis femina parua cu e i fouea.
 Uerach .i. sanguis draconis.
 Uerruca vocatur quedam duricies hñs in se gra
 na sicut grana ficus. et hz tres species. na aut e eius
 dez grossicie i capite et i pede: et dz verruca. i. por
 rus. vel i pede subtilis: et i capite grossa: et dz clau?

U ^{Cap. 698.} **Uesum** ^{gre. ara. neisim: lati. iosa}
 Uesum ^{lib. aggregat. cap. Uesuz auc.}
 Sera. ^{Isaac. Uesum vel neisim}
 i. rosa seni est arbutu n simile arbori rosarum ha
 bens florem albu. et dicunt q est rosa seni: et sicut
 narciscus. et est oleum eius bonum pleuresi. et est i
 virtute sua similis iensemi: nisi q est minus cal.
 eo: et minus sic. Et idem auc. Uben mesnay narci
 scus: et est oleum eius bonu pleuresi: que fit a me
 lancolia. et conuenit doloribus matricis. Et ide au
 cto. Rasis: Uidi quosdam qui dabant ex folijs ei?
 9. 3. ij. vsq ad. ij. et faciebant assellare multum.
 Cap. 699.

U ^{arabi. lati. ve} **Uebet** ^{ro anctum.} **Sera.**
 lib. aggregat. capi. uebet. i. anetum: sib? no
 um est. virtus eius est que calefacit in
 fine tertij gradus: et deficcit in principio secundi.

U ^{sero sim. phar. fm translationem gre.} **Ual.**
 Anetum calefacit quidem adeo semp:
 vt secundi gradus ipsu intensi putanduz: vel iij
 remissi. in sicco vero secundi gradus est inchoan
 ter: vel primi intensi. merito ergo coctum in oleo
 diaforeticum et immolestum: soniqz factiuuz et di
 gestiuum crudozum necnon indigestoz humoru
 existit. appropinquat vtiqz oleum qd ex eo aperiti
 uis digestiuis pharmacis dictis: nisi q paulo cali
 dius illis: et subtilium partium est: et ideo diaforeti
 cum. vsum vero tertij fit gradus calefactiuum et
 sic. et ideo mollibus vulneribus appositum prestat
 opera: et presertim in eis que in pudendis: humidi
 us aut et minus ca. videre est ad hec: et eubimum
 quasi digestibilis est: et soni faciuum plus sicco
 minus diaforeticum. Et idez Sera. auc. Uben me
 suay. anetum e ca. inducit somnum. et oleu eius est
 bonum ventositatibus. et sem e eius in potentis po
 situm multiplicat lac qñ accipitur solum: minuit
 sperma: et debilitat visum maxime nimi? visus ei?
 Paulus cap. de aneto. decoctio eius valet strangu
 riosis et visuris datar: potissime syrupus factus
 ex decoctioe eius et zucaro. et cataplasmata ex eo
 facta cu coquitur in oleo et vino contra dolorem
 matricis: et secundina et menstrua educit. et conuenit
 eius decoctio dolori pectoris ex frigiditate. et ad
 emoroidas puluerem vtiqz: et puluer e aneti confi
 ce cum melle: et emoroidas inunge: si fluant emo
 roide tantu fac puluer e ex aneto et seminibus vni
 carum: et appone hic puluis: multu cōstringit. Et
 aut non fluxerint: et extra apparuerint: distēpera
 puluer e aneti cum melle et albumine oui: et appo
 ne. valet et contra ficus si sit intra anuz facto sup
 positio. Itē decoctio aneti et masticis valet con
 tra vomitum et singultum ex frigiditate. naribus
 appositum vl masticatum vl comestu: stomachu
 et cerebuz confortat. Rabi moises capi. de aneto.
 valet contra singultu ex repletione.
 Ubeq .i. acetum.
 Ungelle sunt yngule aromaticę et blacce bisatte.
 Usnen arab. gre. antifilos. lati. falsola.
 Usnen herba e cuius folia sunt similia vermicula
 ri vl leticula hñs salu saporē ex qua fit sal: p qua
 l. l. antifilos.
 Usnee e lanugo q in antiquis arboribus inuenitur:
 et e frestre et marinum. l. l. aynech.
 Usnen. i. puluis abster sinus quo saraceni mundi
 ficat sibi manus.
 Usmech .i. bernia.
 Usidarog. i. oximum cōe. l. l. berēgemiseb.
 Uinfacion .i. flos vitis.
 Uitumen .i. sulfur indaicum.
 Uitriapolion .i. buglossa.
 Uiola quid e. l. l. tenestig.
 Uinacia quid e. l. l. barim.

Vinū quid ē. l. quod supra.
 Vitis quid ē. l. quod supra.
 Vitis nigra quid ē. l. quod supra.
 Vitis alba quid ē. l. quod supra.
 Vinum amineū .i. vinum albū.
 Vinum carenum. i. vinū coctum: vt consumat ter
 tia pars. l. l. dulcor: r. l. carenum.
 Vinum cū .i. vinū austerum.
 Vinū falernū. i. a falerna regione. l. l. falernū.
 Vinum gazatum. i. vinum quod fertur de gazeta.
 Vinum indum r. sapinū a locis dicitur: sic. n. ipsa no
 mina locorum sunt.
 Vinum meratum .i. forte r. pur.
 Vinum murratum vel mirrbatum. i. acidum.
 Vinū albanum. i. falernū. l. l. falernum.
 Vinū italū idem quod supra.
 Vinum de passis cū passule ponuntur i aqua ca
 lida: r. exprimitur: r. cū vinū passulatum.
 Vinum defricum. i. dulcor. l. l. dulcor.
 Viride eris ē idem quod ziniar: r. quid est. le. l. aeris
 erugo.
 Victualis .i. pondus. 3. i. r. 5.
 Vinū mellicite. i. mustū mixtum cum melle.
 Vinum idromel idem quod supra.
 Vinum squilliticū. i. cōpositum cū squilla: quod iue
 nies i littera anrifel.
 Vinum stilliticū idē quod supra.
 Vinū piracū. i. factum cū vino r. piris: r. sic fieri
 pot de multis alijs.
 Vini patici .i. passī.
 Vinū autinum .i. sine rubore.
 Vinū trassaticum .i. aurei coloris.
 Vinū palmicū .i. de dactylis imaturis.
 Vinum paucifex. i. vinum sustinēs paucā aquā:
 vt Gal. vi. terapeuticē.
 Viscē. i. amilum. - Uitrago. i. paritaria.
 Viscitoxicū herba ē cuius stipes ē violaceus: lon
 gitudinis palmi vnus vel duos: folia ut folia per
 sici valens: contra toxicū: i. greditur i tyriaca dia
 tesseron i antidotario Galieni.
 Virga sacerdotis idem quod supra.
 Vinrem .i. iuuba.
 Virga pastoris quid ē. l. l. dipscus.
 Viscella quid est. l. l. sefera.
 Viscidum acutum et forte
 Vitacha quid ē. l. l. barim.
 Vitriolus quid ē. l. l. zeg. Uiscū. i. insquamus.
 Virginalis. i. mercurialis. Vitis canis. i. saxifragia
 Vitrum quid ē. l. l. cugeg.
 Vitriola. i. paritaria. Vitron. i. eupatoriū
 Virus. i. venenum. Vinifacion. i. flos vitri.
 Vira quod ē. l. l. enantium.
 Viridos. i. lac quod ē vine simile.
 Viretrū .i. virens virgula.
 Virgultum .i. virga pullulās.
 Vinodes sūt ficomori fructus: r. sunt sicut fructus
 ficus. l. l. ficomorus.
 Vissalon .i. tegula lateris.
 Vitis alba quid est. l. l. filipendula.
 Vitis nigra quod ē. l. l. barim.

Viscus quid est. l. l. dabalch.
 Vinopia .i. affodillus.
 Viola vltamarina quid est. l. l. cheiri.
 Viperina. i. serpentaria. aliqui dicūt quod est simphi
 tica: sed prima melior.
 Virtus celtica .i. attractiua.
 Virtus celtica .i. contentiua.
 Cap. 700.

Virem .i. Sera. lib. aggreg. capi.
 virem: sunt spes. i. absi r. in
 dum quod appellatur arabicus: r. c. rubei
 coloris: r. idem quod curcuma ē. radix ei
 affertur ex terris i hyeme. r. h3 grana sicut grana
 kesmes. r. melius ex eo est rubeum h3 pauca gra
 na. r. aliud ē quod adheret manui: r. h3 colorē viole:
 r. exterius ē rubeum: cuius toxicū ē multum. r. tori
 cus quidē ē res pauca minuta mollis adberēe ma
 nu: quā tangit vagina eius: r. ipsū quidē linit sup
 morpheā: r. Virtus virem ē ca. r. sic.
Oes. i. principio tertij gradus: quod
 si linitur ad morpheā confert.
 Viriditas iuenta super aquā que arab. vocat hal
 talep: r. i lingua hispanica mussas: fm Aueroiz se
 cundo colliget. ē ca. r. hu. i. secundo.
 Vidume. i. apostema molle vt lutū paludis.
 Vindimia. i. apostema molle phlegmaticum.
 Vigifur .i. cinabaram.
 Vlixatru. i. petrosellini spes. l. l. petrosellini.
 Vliandru ē cuius flores dicuntur rododasni: r. est
 landrus.
 Ulicon .i. pulegium.
 Uligo. i. fre humor vel limus. Uinctio. i. spina.
 Ulmos vel bolismus vel fames vaccina.
 Umicialis .i. verbena.
 Umbilicus veneris quod ē. l. l. cotilidon.
 Uncia ē pondus dragmatū. x. sed antiquitus fa
 ciebant vnciam ex 3. ix.
 Ulpicu. i. lappago. Urbie. i. loca circa inguina.
 Urbias. i. loca que sunt i extremitatibus costarū:
 vbi sunt glandule: vbi vertebra iungitur scie.
 Urticus. i. porus vinalis.
 Urtica quid est. l. l. huiure.
 Urtica mortua. i. marrubiu. Urina quod ē. l. l. banl.
 Urtax teste Auic. fit de sulfure vino per cōbusti
 onē: exi de pot eligi sulfur vniu: r. multū similitur
 sinopide: nisi quod durius.
 Uzifur. i. cinabar. Uolimia. i. olina.
 Uolimū .i. vola manus.
 Uolubilis quid ē. l. l. ieblech.
 Uoimia .i. apostema molle.
 Uolucrum mains .i. concha maior.
 Uomisadas. i. cime et folia herbarum: cum sunt tene
 ra: r. comeduntur.
 Uomix quid ē. l. l. ieblech.
 Utromi. i. auena. Uiscosa. i. adusta. Cap. 701.
Ula lupina id est stasixa
 dam. Auerois dicit quod est solatrum.
Oes. dicit quod est herba que vocatur botri
 felerus. Plin. dicit caucalis: herba est
 ē z

oibnonota quā greci strigum sine vna lupinam
vocat. nascitur i bo. tis vires refrigerantes et cō
stringentes hñs.

Uulnera pascencia .i. pustula.
Uulnera sordida idem qd supra.
Ulcus sordidum idē qd supra.
Una quid est. l. l. barim.
Uulnerū almotan .i. detegentium.
Uulpis quid est. l. l. baleb.
Uulpis alabamam qd ē. l. l. kankuber.
Uulina herba ē circa fontes et stagnū nascitur: ex
qua vulna. i. algamollis est: et ipsa vī vulna.
Una vulpis. i. strigum vel solatrum.
Una neca. i. rubea. Unaton. i. capara.
Una passina montana. i. stasilagria.
Uuliga. i. baccara vel asara baccara.
Uulgago. i. asara baccara vt supra.
Una canina. i. strigum vel solatrum.
Una demonis quid est. l. l. distataris.
Urach .i. sulach.
Urbuen planta ē que iter nos non reperitur.

Ubundidi. i. lignū aloes. Cap. 702.

Ulmus lat. arab. arnabū: gre.
petela vel prolee sine
Gal. viij. simp. pbar. capi. pro
loc. lee fm translationē gre

cam. Prolee. i. ulmus: folijs cōsolidamus quōq; re
cens vlnus contusi: q; stiptica simul et absterfina
virtus cōseruatur in eis. cortex vero ei⁹ adhuc ma
gis ē subamarus et stipticus: vnde et lepram sanat
cum aceto. et dū viridis existit et recens si superli
gata et solvatur vlcibus: cōsolidare ea potest. et ra
dices etiā eiusdē virtutis sūt: et cū eius decoctione
fomētant oēs fracturas porositatiōe egētes. Pan
lus cap. de vlnio. est arbor oibns nota: cuius folia
stiptica sunt: que bulita i aqua curāt excoziationez
capitis: si inde lanetur. radix eius ē stiptica conglu
tinatua et consolidatua nimis.

Uular. i. baccē lauri. Uular. i. laurus.
Ulua .i. alga maris.
Ungula caballina quid est. l. l. nenufar.
Unguela idē qd supra.
Ungula caprarū et asini quid est. l. l. basir.
Ungula aromatica. i. blaccebifantia.
Unguetū alben. i. oleū d ben. Ungula. i. scamonea
Uppopa qd ē. l. l. banabroch.
Urusiaram. i. risu. Cap. 703.

Uruen arab. lat. stercus passerū
vel baron: gre. antifilos.
Uruic li. scdo cap. Stercus passe
rū. Sterc⁹ passerū vel vsu

en est plurimum spērū. subtilior earū ē alba: sed viri
dis ex eis ē calidior: et ē absterfina mundificatua
aperiua. pōdus. 3. i. 5. et soluit difficultatē vine. et
pōdus. 3. v. obijcit partū vini et mortuū. et a. 3. 5. vsq;
ad. 3. prouocat menstrua. et. 3. iij. soluendo educunt
aquisitatem bydropicoz. et. 3. sunt venenūz mori
ferū. et ex eius suffumigatione effugiunt venenosa
par

Sera li. aggreg. ca. vsuen: ē herba kalicea
ua. ius spēs sunt multe: et omnes sunt

ex amoch. Et vsuen est baron: et id quo lanantur
panni. Et idē anc. albarabi aut non vidi ba
ron albino neq; parisi illo qd nascitur in terra ar
mena: sed aliud ē supra ipsū i bonitate qd nomia
tur iobalkansarim: arbor eius ē magna: adeo q;
forsitan possit stari sub vmbra ei⁹. et hz subtiles sū
mitates. et hz lignum albino. et de albarabns pan
nos. et est allumen affoz. et illud quo lanant pan
ni: et liquefit cum ea lacca: donec possit cum ea pin
gi. et accipitur ex arboze karus sicut accipitur sal
alkali ad perficiendum ticturam. Et idem aucto.
Mesarugie. est ca. adrens: et caliditas eius est in
tertio gra. Alcanje: expellit apostemata et aialia
venenosa facta fumigatione cum ea. et si bibuntur
a muliere. 3. v. cūcit fetum vium sine mortuū. Et
si bibatur ex eo a. 3. 5. vsq; ad. 3. i. prouocat vniua
et mēstrua. et si dētur bydropico. 3. iij. confert ei: 3;
pondus. 3. x. interficit. Et iunamentū eius est sicut
salis: nisi qz acinus ē eo. et administratur i medici
nis cōferentibus morphez et scabici. et destruit car
nē superflua in vlcibus.

Ufuen ē herba hñs folia similia portulace sed mi
nor: et ē vna ex speciebus vsuen.

Urs ē rarisq; cuiusdam arboris declinans ad co
lorem croci tinctura eius: et portat de iamē.

Sequitur de. X.

R Anms. i. flos rubens.
Rantos. i. rubcum.
Rantala. i. anagallis.
Ransifraga. i. saxum frangens: et
est herba facta sicut pimpinella
carēs pilis quibus distert ab ipsa.

Ranaticum .i. crocus.
Ranimum sine ranim sine ranimi. i. nigella.
Rercula. i. conix auis. Reiteragi. i. rapfia.
Rebean. i. esula. Rebet. i. anetum.
Rencna quid ē. l. l. i. i. m. allus.
Rilon. i. lignum: idē xilocassia. i. cassia lignea: et xilo
bassamum et xilocaloe et xilocaratta. i. lignum.
Rriptum .i. cagubia.
Rifioti quid ē. l. l. fagafinon.
Rilomarto .i. cortex celsi.
Rilobalsamū. i. lignū balsami. Risso. i. acetum.
Rilocinamomū. i. lignū cinamomi. Riro. i. porcus
Riracost. i. māna. Riron. i. succus.
Rireon .i. porcina caro.
Rilodarsamū vel xilocinamomum. i. lignum cin
namomi. l. l. darsen.
Ririlkaticon .i. sappa.
Rilgeratum. i. siliqua. Riria. i. gladiolus.
Rilocaratta. i. vaginella. l. l. cabarlimb.
Rilocassia .i. cassia lignea.
Rirafertb. i. rob de succis fructuum solubilium: il
lud vocabulū ponit Ruicē. primo canone fen. iij.
ca. ix. et similiter ē egritudo mirachia id est bypo
cundriozum.
Rimaco .i. cortex celsi.
Rilocaloe vel aloes .i. lignum aloes.